

UPDATE FLORA- EN FAUNAONDERZOEK DE HAAF BOT BOUW INITIATIEF

16 maart 2015
Definitief

BTL

Advies

**UPDATE FLORA EN
FAUNA ONDERZOEK
LOCATIE DE HAAF
BERGEN**

BOT BOUW INITIATIEF

COLOFON

Oisterwijk, 16 maart 2015

Opgesteld door **BTL Advies BV.**
Parklaan 1
5061 JV Oisterwijk
Postbus 385
5060 AJ OISTERWIJK
t 013 52 99 555
f 013 52 99 550
e advies@btl.nl

Opdrachtgever Bot Bouw Initiatief

Projectnummer 225058

INHOUD

INHOUD	5
1 INLEIDING	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Plangebied en huidige situatie	7
1.3 Toekomstige situatie	8
1.4 Beschermingskader	8
2 WERKWIJZE	9
2.1 Bron- en literatuuronderzoek	9
2.2 Biotooptoets	9
3 VOORKOMENDE BESCHERMDE FLORA EN FAUNA	11
3.1 Ecologische structuren	11
3.2 Beschermde soorten	12
4 SCHADE AAN BESCHERMDE SOORTEN	19
4.1 Conflicten met de Flora- en faunawet	19
5 ONTHEFFING FLORA- EN FAUNAWET	21
5.1 Compenserende maatregelen	21
6 CONCLUSIE	23
LITERATUUR	25

ligging plangebied De Haaf Bergen

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Bot Bouw Initiatief is voornemens een deel van het landgoed De Haaf in Bergen te ontwikkelen ten behoeve van woningbouw.

In de vigerende Flora- en faunawet (25 mei 1998) staat in artikel 1 t/m 18 beschreven dat de verstoring van bedreigde inheemse plant- en diersoorten verboden is. Voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen, waaronder ook het realiseren van nieuwe appartementen, verplicht de Flora- en faunawet de bestaande natuurwaarden in kaart te brengen en indien nodig passende maatregelen te treffen voor het beschermen en in stand houden van bij Wet beschermde soorten.

In een eerder stadium zijn door Heijmans Vastgoed Realisatie plannen ontwikkeld om Landgoed De Haaf te herontwikkelen. In 2007 is daarom door BTL Advies BV een flora- en faunaonderzoek uitgevoerd. Het doel van dit onderzoek was het onderzoeken en rapporteren van het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten en andere natuurwaarden in het plangebied. Daarnaast was een aanvullend onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd. Van voorkomende beschermde soorten was geschat of de soort of populatie door de activiteiten schade ondervonden. Op basis van deze aspecten is de afweging gemaakt dat het nodig was een ontheffing aan te vragen in het kader van de Flora- en faunawet, artikel 75, vierde en vijfde lid. Deze ontheffing is aangevraagd en op 31 augustus 2008 door het ministerie van LNV verleend.

Heijmans Vastgoed Realisatie heeft de plannen echter niet opgestart. Bot Bouw Initiatief heeft nu het voornemen het gebied alsnog te ontwikkelen. Omdat de plannen in gewijzigde vorm worden uitgevoerd en het flora- en faunaonderzoek uit 2007 verouderd is, moet in het kader van de bestemmingsplanprocedure het flora- en faunaonderzoek worden geactualiseerd.

In deze rapportage zijn zowel de resultaten van het huidige onderzoek, het onderzoek uit 2007 en de mitigerende, compenserende en schade beperkende maatregelen omschreven, die volgen uit de verleende ontheffing.

1.2 PLANGEBIED EN HUIDIGE SITUATIE

Het plangebied bestaat uit het landgoed De Haaf en is gelegen aan de Natteweg in de gemeente Bergen (provincie Noord-Holland). Het plangebied bevindt zich in kilometerhok 109-520. Het plangebied wordt in het noorden begrensd door de Koninginneweg, in het westen door Marijkeweg en de Waldeck Pyramontlaan en in het zuiden door de Natteweg. In het oosten wordt het plangebied begrensd door de kadastrale grenzen van de percelen, die tot het landgoed behoren. De villa met tuin en het transformatorhuisje die ook op het landgoed zijn gelegen, vallen buiten het plangebied.

Het plangebied was in gebruik als conferentiecentrum. De twee gebouwen, die tot het centrum behoorden, zijn inmiddels gesloopt. De funderingen zijn nog wel aanwezig. Het gebied bestaat verder uit een verwaarloosde tuin, met een grasveld, een grote vijver en beplanting, met name langs de rand van het terrein. Een uitgebreide beschrijving van het plangebied en omgeving is te vinden in paragraaf 3.1: ecologische structuren.

1.3 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Op het terrein van landgoed De Haaf worden drie appartementencomplexen gerealiseerd. Bij de herinrichting van het terrein wordt de huidige groenstructuur zoveel mogelijk behouden. Hierbij worden op het centrale deel van terrein de grotere (eiken)bomen behouden, terwijl de dunnere bomen, de hulstlaan en de groep met Taxus en coniferen worden verwijderd. Daarnaast wordt de beplanting aan de randen van het terrein gedund. De vijver wordt gehandhaafd en hier en daar wat verbreed. Daarnaast wordt een aansluiting op de Koninginneweg gerealiseerd.

1.4 BESCHERMINGSKADER

Wetgeving

De bescherming van soorten en hun leefgebieden is geregeld in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en op nationaal niveau verankerd in de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. De Natuurbeschermingswet richt zich op de bescherming van daartoe aangewezen gebieden. Deze gebieden bestaan uit Natura 2000 gebieden en Beschermd Natuurmonumenten. Natura 2000 gebieden is de overkoepelende naam voor de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. Activiteiten die schade toebrengen aan de beschermde natuur zijn verboden. De Flora- en faunawet (Stb. 1998,402) richt zich op de bescherming en behoud van het in wild levende planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden. Het uitgangspunt van de wet is het nee, tenzij principe. Dit betekent dat geen schade mag worden toegebracht, tenzij dit nadrukkelijk is toegestaan. Alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen, plantensoorten en andere diersoorten zijn beschermd. Een uitgebreidere beschrijving van de natuurwetgeving is opgenomen als bijlage 1.

Beleid

Door grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen zijn in Nederland veel natuurgebieden en verbindingen tussen deze gebieden verloren gegaan. Om deze reden is de EHS in werking gesteld om enerzijds bestaande verbindingen te beschermen en anderzijds om nieuwe verbindingen te creëren. Op deze manier wordt een goed functionerend netwerk tussen natuurgebieden gerealiseerd. Bescherming van de EHS geschiedt volgens het “Nee, tenzij...” principe. Ruimtelijke ingrepen met een significant negatief effect zijn alleen toegestaan in het geval geen alternatieven aanwezig zijn en er sprake is van een groot maatschappelijk belang.

2 WERKWIJZE

Dit flora- en faunaonderzoek bestaat uit:

- bron- en literatuuronderzoek (2.1)
- biotooptoets (2.2)

2.1 BRON- EN LITERATUURONDERZOEK

Het bron- en literatuuronderzoek omvat een literatuur- en kaartstudie naar de actuele waarden en betekenis van het plangebied. Daarbij zijn zowel de eigen waarden van het plangebied als ook de waarden van het plangebied voor de bredere omgeving beschouwd. Hierbij is met name gebruik gemaakt van de gegevens, die in 2007 zijn verzameld. Het betreft hier zowel gegevens uit de literatuur als uit de in 2007 uitgevoerde veldbezoeken. De literatuur in 2007 bestond hoofdzakelijk uit flora en fauna-atlassen. Deze atlassen geven een beeld van de verspreiding van betreffende soorten in een bepaald gebied op basis van 5 bij 5 kilometerhokken. De gegevens uit 2007 zijn aangevuld met informatie uit recente bronnen. Het betreft hier hoofdzakelijk goedgekeurde waarnemingen van waarneming.nl.

Om te komen tot een goed inzicht in mogelijk voorkomende soorten zijn voor het onderzoek de volgende informatiebronnen geraadpleegd:

Flora- en fauna-atlassen

Bij de atlasinventarisatie is gebruik gemaakt van de volgende atlassen:

- Atlas van de Nederlandse broedvogels (2002);
- Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997);
- Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen (1997);
- Atlas van de Nederlandse zoogdieren (1992);
- De Dagvlinders van Nederland (2006);
- De Nederlandse libellen (2002);
- De Wespen en mieren van Nederland (2004).
- Werkatlas zoogdieren Noord-holland (2011)

Jaarverslagen

- Ravon Jaarverslag 2005 (2006).

Overige bronnen

- Rekening houden met Habitatrichtlijnsoorten in Noord-Holland (2002)
- Soorten van de Habitatrichtlijn (2004)
- www.waarneming.nl

2.2 BIOTOOPTOETS

Tijdens de biotooptoets, die is uitgevoerd op 23 februari 2014, zijn de uitkomsten van het bron- en literatuuronderzoek in het veld gecontroleerd en getoetst. In het bijzonder is de mogelijkheid van het voorkomen van (streng) beschermde soorten onderzocht. Daarnaast is gelet op de wijzigingen die sinds 2007 in het plangebied zijn opgetreden.

Het doel van de biotooptoets is om op korte termijn een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. De periode waarin de biotooptoets heeft plaatsgevonden (februari) is voor de meeste flora en fauna te vroeg om een dekkende inventarisatie uit te voeren. Daarom zijn tijdens de biotooptoets de eisen die soorten en soortengroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot schuil- en verblijfplaatsen, winterverblijven en voedselgebieden, vergeleken en getoetst met de situatie in het veld. Op die manier is ook de geschiktheid van het plangebied meegenomen voor flora en fauna die buiten het seizoen van het veldwerk actief zijn. Beschermden soorten, die tijdens de biotooptoets zijn aangetroffen, zijn geregistreerd. Tijdens de biotooptoets is de lijst welke tijdens het bron- en literatuuronderzoek is opgesteld, gecontroleerd en bijgewerkt.

Wat betreft planten is voornamelijk gelet op de vegetatiestructuur, abiotische omstandigheden en biotopen. Voor het onderzoeken van de aanwezige fauna zijn de eventuele schuil- en verblijfplaatsen, overwinteringslocaties en foerageergebieden nader bekeken. Ook hier kan men veel afleiden uit de aanwezige vegetatiestructuren en abiotische kenmerken van de omgeving. De beplanting die verwijderd wordt, is specifiek gecontroleerd op de aanwezigheid van holten en spleten voor vleermuizen en spechten.

3 VOORKOMENDE BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

3.1 ECOLOGISCHE STRUCTUREN

plangebied

Het plangebied bestaat uit een deel van het landgoed De Haaf in Bergen (Noord-Holland). In de villa op het landgoed is een kookschool gevestigd. Deze blijft behouden. Het landgoed werd verder gebruikt voor congressen en trainingen. Hiervoor zijn in de jaren zeventig een tweetal gebouwen aan het landgoed toegevoegd. Deze werden gebruikt als vergaderzalen en voor overnachtingen. Daarnaast is een houten schuurtje met golfplattendak aanwezig. De bebouwing uit de jaren '70 is inmiddels gesloopt, waarbij de fundering van de gebouwen nog aanwezig is. Het houten schuurtje wordt bij de definitieve uitvoer van de plannen gesloopt.

Het landgoed bestaat voor het grootste deel uit verwaarloosd gazon. Op het gazon zijn enkele verspreid staande bomen en boomgroepen aanwezig. Langs de rand van het landgoed, met uitzondering van het deel van het landgoed dat aan de Koninginneweg grenst, is een brede singel gelegen. Deze bestaat uit berk, els, esdoorn en eik. In de ondergroei is veel hulst en plaatselijk braamstruweel aanwezig. Ook langs het parkeerterrein is een brede singel aanwezig. De beplanting op het landgoed is een geschikt biotoop voor bos- en struweelvogels, zoals vink, merel, winterkoning, gaai en houtduif. Tijdens de biotooptoets in 2015 zijn alleen merels en enkele overvliegende meeuwen waargenomen. In 2007 zijn tevens twee groene spechten op het gazon waargenomen. Verspreid over het landgoed zijn kleine holten in de bomen aanwezig. Het gaat hierbij vooral om holten bij knoesten. Deze holten zijn te klein om te worden gebruikt door holenbroeders als spechten en uilen, maar worden mogelijk door vleermuizen gebruikt als rust- en verblijfplaats. In enkele bomen langs de rand van het landgoed zijn enkele spechtenholten aangetroffen. Aan de verkleuring van het hout te zien, zijn deze hollen al enkele jaren oud.

In de noordelijke punt van het landgoed en in de zuidwestelijke hoek zijn twee vijvers aanwezig. Deze vijvers staan met elkaar in verbinding via een ca. 1.5 meter brede sloot. In de sloot en de zuidelijke vijver is veel bladval aanwezig. Daarnaast worden ze sterk beschaduwd door de beplanting langs de rand van het landgoed. Ook bevindt zich in de sloot grofvuil, zoals tuinstoelen en planken. De sloot en de zuidelijke vijver zijn daarom minder geschikt als voortplantingsbiotoop voor amfibieën en vissen. De noordelijke vijver bevindt zich in een open deel van het landgoed en langs een deel van de oever is riet aanwezig. Deze vijver heeft daardoor meer waarde als leefgebied voor amfibieën. Tijdens de biotooptoets van 2015 is hier een paartje meerkoeten waargenomen. Op de scheiding tussen kadastraalperceel 2352 en 2322 en bij het parkeerterrein zijn sloten aanwezig. Ook deze sloten worden begeleid door beplanting en zijn hierdoor minder geschikt als leefgebied voor amfibieën. De sloten in het plangebied staan niet in verbinding met wateren in de omgeving.

foto's plangebied (op de kaart is de noordelijke vijver weergegeven)

omgeving

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van Bergen. In de directe omgeving van het plangebied staan vrijstaande huizen met grote, groene tuinen. Ten noordoosten van de Koninginneweg bevindt zich een park. In dit park is een waterpartij aanwezig.

3.2 BESCHERMDE SOORTEN

De combinatie van het bron- en literatuuronderzoek, de biotooptoets en het vleermuisonderzoek leidt tot de onderstaande tabellen van de soortgroepen zoogdieren, vleermuisen, vissen, amfibieën, reptielen, vlinders, mieren en vogels. Uit de soortengroepen vaatplanten en libellen zijn geen beschermde exemplaren aangetroffen of te verwachten.

In de onderstaande tabellen is voor iedere soort aangegeven of de soort bescherming geniet en waarop deze gebaseerd is. Bescherming op basis van de Flora- en Faunawet staat in de kolom flora en fauna. Hierbij is tevens aangegeven of de soort is aangemerkt als

algemeen, overig of streng beschermde soort. Vermelding op de Rode lijst is weergegeven in de kolom rode lijst. Bescherming op basis van de Habitat- of Vogelrichtlijn is weergegeven in de kolom habitat of vogel. In dat geval wordt vermeld of de soort is opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn of bijlage I van de Vogelrichtlijn.

zoogdieren, m.u.v. vleermuizen

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
boomarter	streng	x		4	
bosmuis	algemeen			2,4	
bunzing	algemeen			2	
dwergmuis	algemeen			2,4	
dwerfspitsmuis	algemeen			2	
eekhoorn	overige			2,3,4	
egel	algemeen			1,2,3,4	
gewone bosspitsmuis	algemeen			2	
haas	algemeen			2,4	
hermelijn	algemeen			2,4	
konijn	algemeen			2	
mol	algemeen			2,3,4	
rosse woelmuis	algemeen			2	
veldmuis	algemeen			2,4	
vos	algemeen			2,3,4	
waterspitsmuis	streng	x		2	
wezel	algemeen			2,4	
woelrat	algemeen			2	

1 Biotooptoets 7 maart 2007

2 Atlas van de Nederlandse zoogdieren, 1992, gegevens 1988

3 www.waarneming.nl (11 maart 2015)

4 verspreidingsatlas van de zoogdieren van Noord-Holland, werkatlas 2011

In het plangebied komen alleen algemeen beschermde zoogdiersoorten voor. Voor de algemeen beschermde vos en haas ligt het plangebied te geïsoleerd binnen de bebouwde kom. Deze soorten komen niet in het plangebied voor.

Ook voor de overig beschermde eekhoorn en de streng beschermde waterspitsmuis en boomarter is het plangebied niet geschikt. Voor de streng beschermde waterspitsmuis ontbreken geschikte watergangen. Deze soort wordt vooral aangetroffen in (polder)sloten met helder water en een brede rietoever. In de sloten in het plangebied ontbreekt de rietoever en ligt door de bladval een dikke sliblaag, waardoor het water erg troebel is. Voor de waterspitsmuis die op zicht jaagt, zijn deze sloten dan ook ongeschikt als leefgebied. Voor de eekhoorn geldt dat, hoewel in het plangebied veel beplanting aanwezig is, het plangebied te klein is en geïsoleerd ligt binnen de bebouwde kom van Bergen. Een verbinding met de duinbossen ten westen van Bergen is niet aanwezig. Dit argument geldt ook voor de boomarter. In het verleden kwam de boomarter vrijwel niet in Noord-Holland voor, maar recent heeft deze soort zich op meerdere locaties in Noord-Holland gevestigd, waaronder in de duinbossen ten westen van Bergen. Deze soort komt voor in oude bossen met voldoende holten als verblijfplaatsen. In het plangebied zijn dergelijke verblijfplaatsen niet aanwezig. Het voorkomen van overig en streng beschermde zoogdieren in het plangebied is hiermee uit te sluiten.

vleermuizen

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
baardvleermuis	streng		IV	2,3,5	
gewone dwergvleermuis	streng		IV	2,3,4,5,6	
gewone grootoorvleermuis	streng		IV	2,3,4,5,6	kolonie in gebouw
franjestart	streng		IV	6	
laatvlieger	streng		IV	2,3,4,5,6	
meervleermuis	streng		II,IV	3	
rosse vleermuis	streng		IV	2,3,6	
ruige dwergvleermuis	streng		IV	3,5,6	
watervleermuis	streng		IV	2,3,5,6	

- 1 Biotootoets 7 maart 2007
- 2 Atlas van de Nederlandse zoogdieren, 1992, gegevens 1988
- 3 Atlas van de Nederlandse vleermuizen, 1997
- 4 Vleermuisonderzoek 15/16 juli 2007 en 9/10 augustus 2007
- 5 www.waarneming.nl (11 maart 2015)
- 6 verspreidingsatlas van de zoogdieren van Noord-Holland, werkatlas 2011

Vleermuisbezoeken 2007

Het plangebied en omgeving is zeer geschikt voor diverse vleermuissoorten. Tijdens de twee vleermuisbezoeken in 2007 zijn zowel de laatvlieger, de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis waargenomen. Tijdens deze vleermuisbezoeken is vastgesteld dat in het westelijke deel van het nu gesloopte conferentiecentrum kolonies van de gewone dwergvleermuis aanwezig waren. Voor het slopen van de gebouwen is dan ook ontheffing van de Flora- en faunawet verleend door het ministerie van LNV.

Tijdens het vleermuisonderzoek werden meerdere foeragerende vleermuizen waargenomen. Hierbij foerageerden 4 gewone dwergvleermuizen, 2 laatvliegers en 4 grootoorvleermuizen boven de vijver. Daarnaast werd door gewone dwergvleermuizen rondom de gebouwen in het plangebied gejaagd. Tijdens het jagen werd geen gebruik gemaakt van vaste vliegroutes. Ook zijn geen verblijfplaatsen in bomen waargenomen. De overige vleermuissoorten, die in de literatuur werden vermeld, werden tijdens het veldonderzoek niet aangetroffen.

Huidige situatie

Recente waarnemingen laten zien dat gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis nog steeds in Bergen voorkomen. Van de gewone grootoorvleermuis is een kolonie in een gebouw bekend. Omdat de gebouwen in het plangebied reeds gesloopt zijn, kunnen in het plangebied geen verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten aanwezig zijn. Naar verwachting zullen deze soorten nog steeds in het gebied foerageren. Hierbij kan de bestaande beplanting worden gebruikt als lokale vliegroutes. Hoewel deze soort in 2007 niet is waargenomen, zou de ruige vleermuis mogelijk toch in het plangebied aanwezig kunnen zijn, omdat deze vooral jaagt in bossen of in de nabijheid van bomen. In het bosrijke binnenduingebied is de ruige vleermuis talrijk. Daarnaast jaagt zij ook bij houtwallen en bomenlanen. De te verwijderen bomen zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van holten, die mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats voor de ruige dwergvleermuis. De te verwijderen bomen zijn veelal te dun en te jong voor de aanwezigheid van geschikte holten of zijn ongeschikt voor vleermuizen, zoals taxus, hulst en coniferen. Holten zijn dan ook niet waargenomen. In de te dunnen beplanting aan de zijde van de Waldeck Pymontlaan zijn enkele oude spechtenholten aangetroffen. Deze holten zijn echter minder geschikt voor vleermuizen, omdat deze zich op minder dan 3 meter hoogte bevonden en geen secundaire holten bevatten. Daarmee is de aanwezigheid van verblijfplaatsen voor de ruige dwergvleermuis uit te sluiten.

Voor soorten als de rosse vleermuis, de baardvleermuis en de watervleermuis is het plangebied niet geschikt. De rosse vleermuis verblijft namelijk vrijwel uitsluitend in boomholten, soms samen met de gewone grootoorvleermuis, de watervleermuis en de ruige dwergvleermuis, die ook allen hun verblijfplaats in bomen hebben. Zowel voor de rosse vleermuis als de watervleermuis geldt echter dat in een gebied vele tientallen bomen met holten aanwezig moeten zijn, wil het gebied geschikt zijn als leefgebied voor deze soort. In het plangebied zijn wel enkele bomen met holten aanwezig, maar niet in die mate die voor de beide vleermuissoorten zijn vereist. Het plangebied is daarmee niet geschikt voor de rosse vleermuis en de watervleermuis. De bossen ten westen van Bergen vormen zeer waarschijnlijk geschikt leefgebied voor deze soorten. Hier is ook de franjestaart waargenomen. Deze soort, die in een bosrijke omgeving voorkomt, is niet te verwachten midden in de bebouwing van Bergen.

Baardvleermuizen bewonen 's zomers zowel gebouwen als bomen. Deze soort jaagt vooral in besloten landschap met veel bos. Het plangebied voldoet niet aan deze kenmerken. Bovendien zijn in het westen van Nederland de meeste waarnemingen gedaan in het bosrijke binnenduingsgebied, onder andere in de omgeving van Bergen. Zeer waarschijnlijk komt de baardvleermuis voor in de bossen in het nabijgelegen duingebied.

Ook voor de meervleermuis is het plangebied niet geschikt. Zij jaagt namelijk voornamelijk boven grote wateren, zoals plassen, kanalen en brede watergangen. De vijver is voor deze soort te klein en te besloten. Daarnaast mijdt deze soort het stedelijk gebied.

Vissen

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
bittervoorn	streng	x	II	2,4	
1	Biotooptoets 7 maart 2007				
2	Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen, 1997				
3	Jaarverslag RAVON 2005 (2006)				
4	soorten van de Europese Habitatrichtlijn (2004)				

In het plangebied zijn een aantal sloten en een vijver aanwezig. Deze zijn echter niet geschikt voor de bittervoorn, vanwege de sterke beschaduwing en bladinvall. De bittervoorn komt zeer waarschijnlijk voor in het poldergebied ten oosten van Bergen. Een verbinding tussen dit poldergebied en de sloten en vijver in het plangebied is niet aanwezig.

Amfibieën

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
bastaardkikker	Algemeen			4	
bruine kikker	Algemeen			2,4	
gewone pad	Algemeen			2,4	
kleine watersalamander	Algemeen			2,4	
rugstreeppad	Streng		IV	2,3	
1	Biotooptoets 7 maart 2007				
2	Jaarverslag RAVON 2005 (2006)				
3	Habitatrichtlijnsoorten in Noord-Holland (2002)				

Naast enkele algemeen beschermde amfibieënsoorten wordt in de literatuur melding gemaakt van het voorkomen van de rugstreeppad voor het uurhok, waarin het plangebied is gelegen. De rugstreeppad is echter een soort van pioniersituaties, zoals recent vergraven terrein en het duingebied. Omdat de fundering van de gebouwen tijdens de sloop nog niet verwijderd is, zijn geen kale, zandige plekken aanwezig. Ook de grondwallen die naast de gesloopte gebouwen zijn aangebracht zijn volledig begroeid met een grazige vegetatie. De vermelding van de rugstreeppad heeft zeer waarschijnlijk betrekking op het duingebied ten westen van Bergen, met name omdat de rugstreeppad niet recent is waargenomen in Bergen.

De bruine kikker en de kleine watersalamander stellen weinig eisen aan hun leefgebied. Ook de gewone pad komt voor in de meest uiteenlopende biotopen, waaronder stadsranden, parken, heiden en bosgebieden. De noordelijke vijver in het plangebied is geschikt als voortplantingswater voor deze amfibieën. Daarnaast is geschikt land- en overwinteringsbiotoop aanwezig in de vorm van de singel aan de rand van het landgoed. Dit maakt het plangebied geschikt als compleet leefgebied voor deze algemeen beschermde amfibieën.

Reptielen

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
zandhagedis	overige			2,3	
1	Biotooptoets 7 maart 2007				
2	Jaarverslag RAVON 2005 (2006)				
3	Habitatrichtlijnsorten in Noord-Holland (2002)				

Naar verwachting zal de zandhagedis geen gebruik maken van het plangebied. Deze soort verblijft in open zandige biotopen. Deze biotopen zijn niet in het plangebied aanwezig. De soort komt zeer waarschijnlijk voor in het duingebied ten westen van Bergen.

Vlinders

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
rouwmantel	streng	x		2	
1	Biotooptoets 7 maart 2007				
2	De dagvlinders van Nederland (2006)				

De rouwmantel is binnen Nederland geen standvlinder. Wel vinden regelmatig invasies plaats vanuit zuidelijke richting. De soort weet zich echter tot nu toe niet te vestigen in Nederland. Het permanent voorkomen van de rouwmantel in het plangebied is daarmee uit te sluiten.

Mieren

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
behaarde rode bosmier	algemeen			2	
1	Biotooptoets 7 maart 2007				
2	De wespen en mieren van Nederland (2004)				

De behaarde rode bosmier, die mogelijk in het plangebied voorkomt, is een soort van bos- en heideterreinen. Het plangebied is daarmee ongeschikt voor deze miersoort. Geschikt biotoop voor deze soort is aanwezig in de duinen ten westen van Bergen.

Vogels

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	VOGEL	BRON	CAT VASTE NESTEN
huismus	overige	x		2	2
ransuil	overige		x	4	4
sperwer	overige		x	2	4
boomklever	overige			2,4	5
boomkruiper	overige		x	2,4	5
bosuil	overige		x	3,4	5
ekster	overige			1,2,4	5
gekraagde roodstaart	overige			2	5
glanskop	overige			2	5
grauwe vliegenvanger	overige	x		2	5
groene specht	overige	x	x	1,2,4	5
grote bonte specht	overige		x	2,4	5
huiswaluw	overige		x	2	5

ijsvogel	overige	4	5
koolmees	overige	1,2	5
pimpelmees	overige	2	5
spreeuw	overige	2	5
zwarte kraai	overige	1,2,4	5
zwarte mees	overige	2	5
zwarte roodstaart	overige	2	5
1	Biotooptoets 7 maart 2007		
2	Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998 – 2000		
3	Veldonderzoek 15,-16 juli 2007 en 9-10 augustus 2007		
4	www.waarneming.nl		

In 2007 zijn verschillende vogelsoorten waargenomen. Het ging hierbij om algemene struweelvogels als vink, merel, roodborst, koolmees en winterkoning. Verder zijn destijds ekster, zwarte kraai en houtduif waargenomen. Op de vijver en in de sloot zwommen watervogels als wilde eend en meerkoet. Daarnaast zijn twee groene spechten waargenomen. Zij vlogen vanaf de Marijkeweg naar de singel rond het parkeerterrein. Tijdens het aanvullend onderzoek naar vleermuizen in 2007 zijn twee bosuilen gehoord in de buurt van de Natte weg die naar elkaar riepen tijdens het ochtendgloren. Tijdens de biotooptoets in 2015 zijn enkele merels en overvliegende meeuwen waargenomen. In 2015 zijn aan de rand van de beplanting aan de Waldeck Pymontlaan enkele oude spechtengaten waargenomen. Recente haksporen zijn niet aangetroffen. Voor andere vogelsoorten, zoals uilen, zijn de holten aanwezige spechtenholten te klein. Andere holten zijn niet aangetroffen. In het plangebied zijn geen nesten van roofvogels of kraaiachtigen waargenomen.

Verblijfplaatsen van vogels, die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn jaarrond beschermd. Deze soorten zijn onderverdeeld in de categorieën 1 tot en met 4 van de vaste nesten (zie bijlage 1). Voor het plangebied De Haaf gaat het om de huismus, sperwer en ransuil. De sperwer heeft vooral voor in bosrijke omgeving, zoals de duinbossen. Gedurende de biotooptoets zijn geen nesten waargenomen die een jaarronde status bezitten. Vogels waarvan de nesten een jaarronde status hebben, zoals een sperwerhorst of oude kraaiennesten, waarin de ransuil broedt, zijn evenmin waargenomen. Vanwege het ontbreken van bebouwing zijn ook geen verblijfplaatsen van de huismus aanwezig.

Voor de soorten genoemd in categorie 5 van de vaste nesten geldt dat deze alleen jaarrond zijn beschermd als de ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen. Er zijn in het plangebied geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving, of onvoldoende nestgelegenheid hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen. Voor de categorie broedvogels zijn dan ook geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Voor de overige soorten geldt dat de nesten alleen beschermd zijn, wanneer deze in gebruik zijn. Dit betekent dat werkzaamheden aan de beplanting bij voorkeur buiten het broedseizoen moeten worden uitgevoerd.

4 SCHADE AAN BESCHERMDE SOORTEN

4.1 CONFLICTEN MET DE FLORA- EN FAUNAWET

Uitvoering van de activiteiten brengt de duurzame instandhouding van de populaties beschermde soorten niet in gevaar. De soortengroepen zoogdieren, vleermuizen, vogels en amfibieën ondervinden hinder van de activiteiten die gaan plaatsvinden.

zoogdieren

Bij de werkzaamheden ten behoeve van de bouw van woningen op het landgoed De Haaf, wordt schade toegebracht aan zoogdieren als muizen, mol, konijn en marterachtigen. Het plangebied vormt een compleet leefgebied voor muizen, waarin ruimte wordt gevonden voor foerageren, nest- en voortplantingsgelegenheden en rust- en overwinteringsplaatsen. De werkzaamheden ontnemen deze soorten een deel van hun leefgebied. De meeste muizen kunnen bij aanvang van de activiteiten tijdig het plangebied verlaten en zullen in de directe omgeving een nieuw onderkomen zoeken. Gezien de mogelijke aanwezigheid van holen kan niet worden voorkomen dat bij de graafwerkzaamheden (onbedoeld) exemplaren zullen worden gedood. Immers, bij dreigend gevaar bestaat de kans dat deze dieren hun holen in vluchten in de illusie hier veilig te zijn. De aanwezige muizen zijn echter zo algemeen en hebben een dermate hoge reproductie dat de populaties niet in gevaar komen. Ook de mol ondervindt mogelijk schade door de werkzaamheden. Omdat de mol hoofdzakelijk onder de grond leeft, worden bij graafwerkzaamheden mogelijk mollengangen vernield, hierbij worden mogelijk ook onbedoeld exemplaren gedood. De egel en het konijn zijn flexibel en hebben een groter leefgebied dan de muizen. De (negatieve) gevolgen voor deze soorten zijn daarom ook beperkter. De kleine jagers (bunzing en hermelijn) zijn eveneens flexibel en gebruiken de beplantingen als leefgebied. De kleine jagers zullen het plangebied vooral gebruiken om te foerageren en misschien als verblijfplaats onder beplantingen. Zodoende kan niet worden uitgesloten dat een exemplaar (onbedoeld) wordt gedood of verwond tijdens de werkzaamheden.

Voor alle zoogdieren, m.u.v. vleermuizen die in het plangebied aanwezig zijn, geldt dat het allen algemeen beschermde soorten betreft, waarvoor geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet hoeft te worden aangevraagd.

vleermuizen

Voor het verwijderen van de verblijfplaatsen in het conferentiegebouw is in 2008 een ontheffing verleend. Hiervoor is tevens een projectplan opgesteld, waarin mitigerende en compenserende maatregelen zijn opgenomen. De compenserende maatregelen moeten in acht worden genomen bij de bouw van de appartementencomplexen. In par 5.1 wordt hier nader op in gegaan.

Op dit moment is het plangebied naar verwachting nog steeds in gebruik als foerageergebied en zijn lokale vliegroutes aanwezig. Het betreft lokale vliegroutes, die geen deel uitmaken van doorgaande structuren en die niet van wezenlijk belang zijn voor de

instandhouding van vleermuizen. Bovendien blijft een groot deel van de groenstructuur behouden en zijn daarnaast voldoende alternatieve groenstructuren in de omgeving aanwezig. Hierdoor levert het verwijderen van een deel van de beplanting geen schade voor de vleermuizen.

De insteek bij het realiseren van de appartementen is om zoveel mogelijk van het groen te behouden. De bebouwing is dan ook voorzien op het huidige gazon en op de huidige parkeerplaats. De vijver in het plangebied wordt hierbij gehandhaafd en vergroot in verband met waterberging. Het foerageergebied voor de vleermuizen blijft hierdoor grotendeels intact.

vogels

In het plangebied komen verschillende soorten vogels voor. Het gaat hierbij om verschillende algemene soorten (merel, vink, houtduif en boomkruiper) waarvan de populatie door de ingreep geen gevaar loopt. De roofvogels (waaronder sperwer en bosuil) gebruiken het plangebied mogelijk alleen om te foerageren. De invloed van de activiteiten op deze soorten is dat zij een klein deel van hun jachtgebied verliezen en dat een klein deel van hun prooi verdwijnt. Echter de omgeving biedt voldoende foeragemogelijkheden om aan de eisen te voldoen. Tijdens de biotooptoets zijn geen nesten van jaarrond beschermde soorten waargenomen uit categorie 1 t/m 4 waargenomen.

Verblijfplaatsen van spechtenholten vallen onder categorie 5. Omdat spechten jaarlijks een nieuw hol hakken, zijn de oude spechtenholten, waarschijnlijk niet meer in gebruik als nestplaats. Bovendien zijn deze erg laag bij de grond, waardoor deze minder geschikt zijn. Mogelijk worden ze wel gebruikt door andere soorten uit categorie 5. Voor deze soorten geldt echter dat binnen Bergen voldoende alternatieven aanwezig zijn, waardoor deze soorten geen jaarronde beschermingsstatus hebben. Omdat geen vaste verblijfplaats wordt verwijderd, is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig.

amfibieën

In het plangebied komen mogelijk enkele algemeen beschermde amfibieën soorten voor. De noordelijke vijver, die mogelijk geschikt is als voortplantingsgebied voor amfibieën, blijft behouden. Ook de beplanting blijft grotendeels behouden. De amfibieën ondervinden hierdoor geen schade van de werkzaamheden. Wanneer de zuidelijke vijver en de verbindende sloot worden opgeschoond, worden deze mogelijk ook geschikt voor amfibieën. Bij het schonen wordt aanbevolen de werkzaamheden uit te voeren buiten de kwetsbare perioden van amfibieën.

overige soortengroepen

Uit de soortengroepen planten, reptielen, dagvlinders, libellen, mieren en vissen zijn geen algemene, overige of streng beschermde soorten in het plangebied aangetroffen of te verwachten. Uit deze soortengroepen zullen dan ook geen soorten schade ondervinden van de activiteiten die uitgevoerd gaan worden op het landgoed De Haaf.

5 ONTHEFFING FLORA- EN FAUNAWET

Voor het verwijderen van verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis is op 31 juli 2008 een ontheffing van de Flora- en faunawet verleend aan Heijmans voor het slopen van de bebouwing. Ten aanzien van compenserende maatregelen is in de ontheffing opgenomen dat deze moeten worden uitgevoerd, zoals deze op pagina 25 en 26 van het projectplan Locatie De Haaf Bergen van 11 februari 2008 zijn opgenomen. In paragraaf 5.1. zijn deze compenserende maatregelen zijn beschreven.

5.1 COMPENSERENDE MAATREGELEN

De compensatie moet in de nieuwe gebouwen worden geïntegreerd. Dit gebeurt door het toepassen van spouwmuren met open stootvoegen. De openingen worden in de muur van de p-laag aangebracht. Deze laag bevat geen woningen, maar alleen bergingen en een parkeergarage. De stootvoegen worden op een donkere plek aangebracht, waarbij tevens gelet wordt op een obstakelvrije aan- en afvliegroute.

6 CONCLUSIE

In het plangebied zijn geen beschermde soorten aanwezig, die schade ondervinden van de werkzaamheden. In het verleden verbleven vleermuizen in de congresgebouwen. Omdat deze inmiddels, conform de verleende ontheffing, zijn gesloopt, zijn deze verblijfplaatsen niet meer aanwezig. Voor de herinrichting van het plangebied in deze fase is geen ontheffing vereist. Wel moeten de compenserende maatregelen uit de verleende ontheffing nog in de nieuwbouw worden opgenomen. Deze maatregelen worden bij voorkeur afgestemd met een deskundige op het gebied van vleermuizen.

Ten slotte wordt aanbevolen om de werkzaamheden aan de beplanting, zoveel mogelijk buiten het broedseizoen uit te voeren, om verstoring van broedende vogels te voorkomen.

LITERATUUR

Atlas van de Nederlandse broedvogels, Nederlandse Fauna 5, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2002.

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997

Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht, 1992

Bekendmaking lijsten beschermde inheemse soorten, nummer 201, 13 november 2001

Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet, Stb. 2000, 523

Besluit vrijstelling beschermde dier en plantensoorten, Stb. 2000-525, Stb. 2001,499

Besluit Rode lijsten flora en fauna, Stb. 11 november 2004, 218.

De dagvlinders van Nederland, Nederlandse Fauna 7. De Vlinderstichting. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2006.

De Nederlandse libellen, Nederlandse Fauna 4. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2002.

De wespen en mieren van Nederland, Nederlandse Fauna 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2004.

Flora- en faunawet, wetnummer 402, staatsblad, 1998

Flora- en faunawet, wetnummer 656, staatsblad, 2001
Beschermde soorten: bijlage I en II van de Flora- en faunawet (Stb. 1998,402,

Habitatrichtlijn, (Richtlijn 92/43/EEG).

Natuurbeschermingswet, wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen, Stb. 2005, 195

Ravon jaarverslag 2005, RAVON Tijdschrift 24 jaargang 8 nummer 3, december 2006

Rekening houden met Habitatrichtlijnsoorten in Noord-Holland, provincie Noord-Holland, januari 2002

Soorten van de Habitatrichtlijn, Europese Natuur in Nederland, J.A.M. Janssen en J.H.J. Schaminée, KNNV Uitgeverij, Utrecht 2004

Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG).

BIJLAGE 1:

BESCHERMINGSKADER

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998, die op 1 oktober 2005 in werking is getreden, richt zich op de bescherming van daartoe aangewezen gebieden, het beheer en het voorkomen van bepaalde schadelijke handelingen. In deze gebieden, bestaande uit Vogel- en Habitatrichtlijngebieden en Beschermd Natuurmonumenten, staat instandhouding van soorten en systemen voorop.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) richt zich op de bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en in het bijzonder van de leefgebieden van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten. De gebieden, die zijn aangewezen als speciale beschermingszone, maken deel uit van Natura 2000, het Europese initiatief van een duurzaam ecologisch netwerk van natuurgebieden in Europa. De richtlijn stelt nadere regels voor de bescherming, het beheer en de regulering van vogelsoorten.

Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) richt zich op de instandhouding van natuurlijke habitats en habitats van soorten en de bescherming van plant- en diersoorten, met uitzondering van vogels. In bijlage I van de Habitatrichtlijn worden speciale beschermingszones aangewezen voor kwetsbare, bedreigde of zeldzame habitattypen. Bijlage II van de Habitatrichtlijn vermeldt de kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten die beschermd moeten worden door speciale beschermingszones aan te wijzen.

Flora- en faunawet

De soortenbeschermingsaspecten uit de Habitat- en Vogelrichtlijn zijn geïmplementeerd in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet (Stb. 1998,402) richt zich op de bescherming van planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden. Uitgangspunt is het nee, tenzij beginsel. Alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen, plantensoorten en andere diersoorten zijn bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) (Stb. 2000,523) beschermd.

In februari 2005 is de nieuwe AMvB in het Staatsblad gepubliceerd en daarmee in werking getreden. Hierin zijn onder andere een aantal algemene soorten opgenomen, die onder bepaalde voorwaarden, een vrijstelling hebben gekregen voor artikelen 8 tot en met 12. Vanaf dat moment wordt gewerkt met drie beschermingscategorieën:

1. **algemene beschermde soorten (tabel 1)**

Voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze vrijgesteld van een ontheffingsaanvraag. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zg. lichte toets).

2. overig beschermde soorten (tabel 2)

Voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze soorten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een goedgekeurde gedragscode. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zg. lichte toets). Geen gedragscode betekent geen vrijstelling voor deze categorie.

3. streng beschermde soorten (tabel 3)

Dit zijn alle soorten van de Europese Habitatrichtlijn (bijlage IV) van de Europese Vogelrichtlijn (bijlage 1) en de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen inheemse dier- en plantsoorten. Negatieve effecten op streng beschermde soorten moeten door middel van compensatie teniet worden gedaan. Voor uitvoering van werkzaamheden die strijdig zijn met de Flora- en faunawet kan ontheffing worden aangevraagd (artikel 75, lid 5 & lid 6, sub C en artikel 2, derde lid van het Besluit vrijstelling beschermde plant- en diersoorten).

Vogels

De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn jaarrond beschermd. Dit geldt voor een relatief klein aantal soorten. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Omdat voor deze soorten geldt dat deze het nest eenmalig gebruiken, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik van vogels onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, mits het nest is verlaten.

Voor het verstoren van broedende vogels kan geen ontheffing worden verkregen. Werkzaamheden mogen alleen worden uitgevoerd, wanneer geen in gebruik zijnde nesten aanwezig zijn. Rond in gebruik zijnde nesten geldt een rustzone waarbinnen geen werkzaamheden mogen worden uitgevoerd totdat de vogels hun nest vanzelf weer hebben verlaten, dat wil zeggen nadat het broedsel is afgerond of de jongen zijn groot gebracht.

De lijst met jaarrond beschermde soorten is in augustus 2009 aangepast. Op de volgende categorieën van de vaste nesten gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

1. Nesten die ook buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
4. Vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om zelf een nest te bouwen.
5. Vogels die in deze categorie vallen zijn niet jaarrond beschermd, tenzij zwaarwegende feiten en ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Het gaat hier weliswaar om nesten van vogels die regelmatig terugkeren naar de plaats waar deze soorten het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe

omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats is verdwenen, zich elders te vestigen.

Rode Lijst soorten

Voor de soortengroepen planten, vogels, amfibieën en reptielen, zoogdieren, zoetwatervissen, dagvlinders, libellen, sprinkhanen, korstmossen en paddenstoelen zijn lijsten vastgesteld met daarop vermeld de met uitsterven bedreigde en kwetsbare soorten, de zogenaamde Rode Lijsten. Deze zijn per soortgroep gepubliceerd in de Staatscourant.

Echter, op dit moment heeft plaatsing op de Rode Lijst geen juridische beschermde status. Voor Rode Lijstsoorten geldt zodoende geen ontheffingsplicht, tenzij de Flora- en faunawet op de soort van toepassing is en zodoende de bescherming van de Flora- en faunawet geldt. In de uit te voeren werkzaamheden wordt met de algemeen geldende zorgplicht voor planten- en dieren -voor zover dat mag worden verwacht- rekening gehouden. Op iedere burger rust de zorgplicht om binnen vermogen deze soorten te beschermen en te behouden.